

Із ким я живу. Короткий курс для розуміння собаки

Заводячи собаку, люди не завжди усвідомлюють неминучість змін, які стануться у їхньому житті. Лише тоді, коли цуцик з'являється в домі, стає очевидним, що не можна не гуляти із хаскі, навіть якщо у тебе дуже напружений графік, чи недопустимо бути жорстким із левреткою, навіть якщо таким є твій характер. Саме тому спершу зміни власником собаки бойкотуються, важко зрозуміти, що в даному випадку найкраще розслабитися та почати пристосовуватися.

Книжка Оксани Галан допоможе полегшити цей процес для власника собаки. У книжці авторка детально розповість, як формуються рефлекси, на що слід зважати, коли у вашому житті з'являється собака, на які особливості тренувального процесу варто звернути увагу.

Оксана Галан

Із
ким
я живу

Короткий курс
для розуміння собаки

віхрла

Оксана
Галан

Із ким я живу?

КОРОТКИЙ
КУРС
РОЗУМІННЯ
СОБАКИ

віхбла

КИЇВ 🐾 2022

Це книжка-розповідь. Бо такі книжки завжди про особисте. Про тварин, що стають частиною родини, про життя, яке створює пріоритети й жартує з нашими цілями. Про мрії, які стають професією.

Це також книжка-відповідь. На численні запитання людини, яка цікавиться собаками. Що робити, куди бігти, як зрозуміти? Може, краще не робити нічого? А може, ці запитання й відповіді на них упорядкують увесь ваш спосіб життя, навіть змінять його. Адже собака — це не просто так. Собака поруч може змінити все.

Але насамперед це книжка-путівник. У неймовірну реальність, де поруч з вами представник іншого виду, але при цьому ви можете знайти з ним спільну мову, можете зрозуміти його потреби й зробити ваше життя взаємно комфортним. Ви дізнаєтесь, як правильно розуміти собаку поруч з вами, як правильно інтерпретувати його поведінку, і відкриєте для себе принцип співпраці з собакою.

Я не знаю доступнішого способу здійснити неймовірну подорож до інших світів, ніж завести вдома собаку і навчитись розуміти його.

Бажаю цікавої подорожі.

Марина Шквиря, зоологиня, спеціалістка з екології та поведінки великих хижих тварин

Коли я читала цю книжку (а я її радше «проковтнула» за пів дня), поруч спав мій лабрадор Лео. Перед цим він натоптав брудними лапами з вулиці на білій плитці, потім обтрусив клубки своєї шерсті біля мого ліжка, а далі — обли-
зав мене своїм рожевим язиком, зітхнув і солодко заснув.

І це — велике щастя.

Книжка Оксани Галан про головне: вона про те, що любити собак — це розуміти й поважати потреби їхнього виду, не намагатися перетворити їх на людей і не мати ілюзій про це, і не думати, що собака може стати інструментом вирішення наших людських проблем чи криз.

Зате коли ви виявите, що хочете з ним жити, ви отримуєте новий спільний світ, новий спільний простір, сповнений любові, довіри, веселощів і підтримки.

Так, так — і підтримки. Бо гірше в людях, на щастя, оминуло собак.

*Тетяна Трощинська, ведуча подкастів
«Пухнасті пристрасті» на Радіо Культура
та «Хвостата хвиля» на Громадському радіо*

Справжня любов неможлива без уваги й розуміння. І якщо ви справді любите своїх тварин, ця книжка допоможе вам здолати першу комунікації між ними й вами. І це найкраще, що ви можете зробити для свого хвостатого друга: бути з ним, розуміти й любити.

*Анна Балент, медіапродюсер, радіоведуча проекту
«Собаче діло» («Просто радіо»)*

УДК 636.7.045.08
Г12

Галан Оксана

Г12 **Із ким я живу.** Короткий курс розуміння собаки / Оксана Галан. — К. : Віхола, 2022. — 352 с. — (Серія «Життя»).

ISBN 978-617-7960-66-8 (п. в.)

ISBN 978-617-7960-68-2 (е. в.)

Для того щоб навчитися жити разом із собакою, потрібен час. А ще — відповіді на десятки запитань: чи можна годувати його сирим м'ясом? Яку іграшку купити? Як часто ходити до ветеринара і чи потрібно це робити взагалі? Одночасно із запитаннями постає потреба змінити свої звички, спосіб життя й навіть цінності — усе завдяки новому чотирилапому пухнастому (або не дуже) другу. Звісно, за умови, що ви зможете з ним домовитися й увійти в статус «Друг».

Оксана Галан живе із собаками з шести років. З ними вона працює, їздить у відпустки й ходить в улюблені кав'ярні. Навіть із чоловіком її познайомили маламути. Тож вона переконана: будь-які труднощі у вихованні собаки вдасться пережити. Із цим гаслом Оксана керує Школою порозуміння з тваринами Pets&People і, сповідуючи його, написала книжку «Із ким я живу. Короткий курс для розуміння собаки», де дає відповіді на всі актуальні запитання, що виникають у майбутніх і нинішніх власників чотирилапих. А найголовніше серед них: «А на біса мені взагалі потрібен собака?».

Для тих, хто знає, навіщо їм собака, і точно вирішив стати господарем хвостатого, Оксана Галан створила доповнення до книжки: «Щоденник власника щасливого собаки». Графіки тренувань, перевірка стану вашого пса, трекер стрижки пазурів — ви зможете занотувати в ньому кожен аспект життя вашого улюбленця.

УДК 636.7.045.08

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

© Оксана Галан, 2021
© Валерія Мігюрева, обкладинка, 2022
© Елліна Баллоз, фото, 2022
© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2022

ISBN 978-617-7960-66-8 (п. в.)
ISBN 978-617-7960-68-2 (е. в.)

«Щоденник власника щасливого собаки»

Собака заслуговує на свободу — від дискомфорту, хвороб, голоду. Та як простежити, чи не порушено свободу улюбленця? Він має право на реалізацію природної поведінки — але ніхто не знає, яка поведінка природна, а яка — ні.

Щоб полегшити життя і людині, і тварині, авторка книжки «Із ким я живу» Оксана Галан створила «Щоденник власника щасливого собаки» — покроковий гайд для господарів чотирилапих. Завдяки щоденнику ви зможете втілити на практиці нові навички, описані у книжці, зафіксувати свої успіхи, заповнити прогалини в знаннях про улюбленця, визначите його нормальну поведінку та оціните рівень добробуту пса. Зручні графіки для розрахунку режиму дня, частоти тренувань чи якості сну — все це можна знайти на сторінках

«Щоденника». Постійно забуваєте дату останньої вакцинації від кліщів та бліх? Вписуйте її у зручний формуляр. Усе ще не зібрали аптечку для улюбленця? Звіртеся з переліком медикаментів від Оксани. Цей щоденник — ваш компактний помічник, головна мета якого — зробити вашого собаку найщасливішим.

[Придбати «Щоденник власника щасливого собаки»](#)

Передмова

Щороку підсвічування Empire State Building, однієї зі знакових будівель не тільки у Сполучених Штатах Америки, а й у всьому світі, на кілька діб стає жовто-фіолетовим. У ці дні в Madison Square Garden відбувається один з найбільших і найпрестижніших заходів для людей, для яких собаки — важлива частина життя. Це Westminster Kennel Club Dog Show. Жовтий і фіолетовий — офіційні кольори клубу. Під час шоу готель «Пенсильванія» приймає сотні приїжджих із собаками, а біржа NASDAQ починає традиційним гонгом сам захід, до якого приєднуються тисячі мешканців і гостей Нью-Йорка.

Згідно з [даними](#) Insurance Information Institute, витрати, пов'язані із зооіндустрією, у США зросли з 48,35 мільярда доларів у 2010 році до 103,6 мільярда у 2020-му.

А за [даними](#) PetFoodIndustry, один лише Європейський Союз поглинає суто корми для собак і котів на суму 10 мільярдів доларів на рік.

А в Японії, лідерці шопоголізму, пов'язаного з тваринами, обсяг роздрібного ринку товарів для домашніх тварин, за [прогнозами](#), досягне 14,8 мільярда доларів, що майже на 10 відсотків більше, ніж у 2021 році.

Як же так сталося, що собака набув такого статусу? Що сьогодні він означає для людини і в що вилилася така популярність для самого собаки? Спробуймо розібратися.

Вступ

Любий читачу, я неймовірно щаслива вітати тебе на сторінках книжки, присвяченої тим, з ким я живу, кого вивчаю і люблю беззавітно. Собаки. Вони дивовижні й різноманітні. Як і люди. Адже кожен з нас витканий з індивідуальних історій і досвіду.

Пам'ятаю кілька ситуацій, що стали основною ниткою у формуванні саме моєї тканини.

У чотири я вперше потрапила в цирк. У другому відділенні перестали виходити клоуни, зате вийшли коні. Я зчинила крик і плач із закликами витягти вудила і припинити робити їм боляче. Пам'ятаю піну біля рота коня, свій безмірний відчай і як на маму шикали за те, що у неї така невихована дурна дитина. Довелося мене виставити із зали без шансу повернутися.

У п'ять на прогулянці в садочку мені здалося, що хлопчик, який відібрав у мене право керувати дерев'яною машиною, вчинив несправедливо. Я десь узяла штакетник і повернула собі це право силою. І всі, крім мого брата, казали, що добрі дівчатка так не роблять і що можна було поступитися чи поскаржитися. Із садочка мене теж виставили.

Моєю улюбленою грою було не перевдягання ляльок, а вчителювання. Я садила найрізноманітніших персонажів уздовж стіни й починала їх навчати. Це були танцювальні рухи, правила поведінки чи корисні навички. Для того щоб під час цих уроків відчувати свою дорослу значущість, мені хотілося парфумів. У хід пішли мамині «Diorella». Але коли вони майже закінчилися, а в найкращих традиціях того часу вони стояли для виняткового випадку, постало закономірне питання від мами: «Якого біса?». Тоді

я зрозуміла, що дорослим доводиться платити. Хоча парфуми явно цього вартували.

Із самого дитинства в моєму житті було три захоплення: тварини, відстоювання справедливості та передача вже здобутих знань.

Ця гримуча суміш і створила мене. Попри те що впродовж певного часу я намагалася її придушити, накидаючи величезні плити зобов'язань і громадських норм: треба заробляти гроші, бути жіночною та успішною. Але жерло активного вулкана нічим не заткнути. Коли почнеться виверження — все просто розкидає на всі боки. І ось уже дванадцять років лежать розкидані й укриті шерстю фінансова звітність згідно з International Financial Reporting Standards, підбори з вузькими спідницями й запрошення на вечірки до ранку. Як і належить будь-якому виверженню, спочатку мене підкинуло надто високо, і якийсь час я думала, що вмію літати.

Я вчилася грумінгу, була асистенткою ветеринарного лікаря, вивчала поведінку та дресирування й брала активну участь у зоозахисному русі. Здобувала знання скрізь, де могла собі дозволити, і які могла знайти. Їздила до учнів в інші міста, аби можна було попрацювати з ними. І поступово створювала навколо себе нове середовище, в якому було все про тварин, для тварин та разом із тваринами. Під час цього польоту кількість моїх собак швидко збільшувалася.

А потім стався 2014 рік і болісне падіння. На початку червня я в паніці збирала всіх своїх собак і шукала транспорт. Найнявши вантажну газель, перевезла маму й собак із Донецька під Київ. І вирішила, що ногами для людини із собаками пересуватися набагато надійніше.

Так я почала все із самого початку. І зовсім випадково, заїхавши одного разу зі знайомим у його справі, зустріла свою клієнтку, яка возила собак до мене на грумінг ще у Донецьку.

Уже до літа 2015-го ми з напарницею мали план дій, а в жовтні відчинили двері Школи порозуміння з тваринами Pets&People. Нашою метою було створення простору, де собаці та його людині буде легко й успішно навчатися, комфортно ставити багато запитань і душевно нарікати на невдачі.

Крім цього, за шість років мій вулкан, що все ще діє, сприяв створенню:

- [Окремого напрямку для власників котів.](#)
- [Інтернет-магазину розумних товарів для собак та котів.](#)
І це справді унікальні речі.
- [Конференції для власників собак, котів та професіоналів зооіндустрії.](#)
- Навчальної платформи для фахівців зооіндустрії.

Найголовніший мій проєкт, яким я дійсно пишаюся, — це [Асоціація взаєморозуміння людей та тварин.](#)

Я створювала її, щоб об'єднати фахівців різних сфер зооіндустрії та власників домашніх тварин навколо ідеї гуманного ставлення до них.

Але війна 2022 року внесла свої корективи в роботу й оголила нові проблеми. Зараз наша команда ентузіастів:

- займається просвітницькою діяльністю, спрямованою як на власників, так і на фахівців, волонтерів та зоозахисників;
- почала реалізацію кількох освітніх проєктів для дітей;
- готує фундамент для зміни законодавчої бази у сфері утримання тварин;

- розробляє стандарти й регламенти, що регулюють цю сферу (деяку частину з них можна буде побачити, переходячи за посиланнями цієї книжки);
- формує імідж української зооіндустрії за межами країни. Повірте, нам є чим і ким пишатися.

Є ще чотири проекти на етапі викочування із жерла. І якщо вистачить сил — вони таки будуть реалізовані.

За цей час три мої собаки, мої вчителі, пішли, залишивши зяючі дірки в моїй душі. Їх ніхто не зможе закрити. Ні ті, що зараз зі мною, ні ті, що ще з'являться. Але для того щоб я не зупинялася у своїй трансформації і постійно розвивалася, у житті з'явилися два дорослих собаки.

Отже, зараз зі мною:

- [принцеса Кашті](#) — метис, 16 років;
- [Юта](#) — метис, 12 років;
- [Аделаїда Філадельфійвна](#) — метис, 11 років;
- [Дульсинея](#) — аляскінський маламут, 11 років;
- [Кідрис](#) — метис, 10 років;
- [Федеріко](#) — аляскінський маламут, 10 років.
- Є й [кішка](#). Але про це буде зовсім інша історія.

А поки пориньмо у світ гавкоту, забрудненого лапами одягу і слідів від шмарклів на шибках.

Звертаю увагу, що клички тварин та імена людей у книжці змінені з міркувань конфіденційності. За винятком моїх тварин і собак моєї компаньйонки й подруги Наталії Подобреєвої.

1. Я вчинив дурницю: взяв собаку

Учениця нашої Школи Яна — тренерка з фітнесу. Вона дбає про своє тіло й успішно допомагає іншим у цьому питанні. Яна усвідомлено та правильно харчується, займається саморозвитком і приділяє час плануванню. Загалом людина дуже вдумлива, яка підходить до всього ґрунтовно.

До того, що в домі з'явиться собака, Яна підійшла так само. Перед тим як привезти додому цуценя від заводчика, вона відвідала попередню консультацію у фахівця із собачої поведінки. Обговорила підводні камені й особливості обраної породи, підготувала будинок до приїзду собаки та записалася на курс для власників цуценят. Маленька пухнаста грудочка була прекрасна, поводитися досить передбачувано, тож ситуація в домі в перші дні нічим нестандартним не вирізнялася.

Але через кілька днів Яна написала мені, що повертає цуценя заводчику, бо впоратися із собакою їй зовсім не до снаги. Її лист був сповнений розпачу, а знаючи цю дівчину, я була впевнена, що це не миттєва примха.

Я буквально чую, як ви насмішкувато й засуджувально хмикнули. Однак розберімося, що трапилося і чи характеризує ця ситуація Яну як погану людину. Я все-таки вважаю, що ні, і ось які в мене аргументи.

1. Яна повернула цуценя заводчику. Не віддала друзям чи «в село до бабусі». Усі договори купівлі-продажу з хорошими продавцями обов'язково враховують таку можливість.

Переконана, що адекватний заводчик тільки зрадіє, що щеня не житиме в домі, де його не зможуть полюбити.

2. Яна не кинулася шукати інше цуценя, як це часто трапляється. У моїй практиці багато випадків, коли в подібних ситуаціях людина робить висновок, що це щеня «зламане». Занадто багато пісяє, надто галасливо бавиться, надто активне. А от зараз візьмемо іншого — і з ним буде геть інакше, зручно й спокійно.
3. Яна не зовсім точно розрахувала свої сили, а оскільки живе сама, це виявилось важче, ніж передбачалося. Зараз вона просто спілкується з іншими собаками, читає багато інформації про них і дослухається до себе. Каже, що поки не знає, чи буде ще готова до щеня колись.

Хай як свідомо ви заводитимете собаку, ймовірність помилки є. Саме для того, щоб її мінімізувати й жити щасливо, варто максимально ретельно продумати всі «за» та «проти» до появи тварини в домі.

Однак тут ми стикаємося з першою невідповідністю. Людина майже завжди заводить собаку або під час змін, або напередодні. Тобто коли дуже хоче цих змін. Свідомо відбувається цей процес чи ні, але найчастіші ситуації, які приводять до появи тварини в житті, майже завжди дозволяють впевнено говорити, що саме зараз не час її заводити.

- **Вагітність.** Це дуже поганий час, і трохи далі ми обговоримо чому.
- **Зміна роботи.** Змінюється графік, ви йдете на хоум-офіс або відкриваєте власну справу. І виникає відчуття, що це ідеальний час, аби завести собаку.

- **Розлучення чи одруження.** Раніше чоловік/ дружина чи батьки були проти тварини. Але зараз оточення ніби підтримує вас у цій ідеї.
- **Зміна житла.** Ви переїхали за місто чи у власну квартиру або зняли нове житло, а орендодавець не проти проживання з твариною.
- **Зміни в житті дітей.** Вони поїхали вчитися або створили свою сім'ю, а сил і любові начебто ще багато, якраз вистачить на собаку.

Зрозуміло, ми не завжди знаємо, чим ці зміни завершаться. Після першої подряпини на стіні орендодавець може змінити своє рішення, дочка піде від свого чоловіка й повернеться до вас з малою дитиною, а власний бізнес не виживе під час пандемії. Але собака вже є, і його потрібно вбудовувати в ці зміни й навчати жити в них.

Цей процес ніяк не вдасться відкласти на кілька років. І для його здійснення нам потрібно мати достатньо сил і бажання. Якщо є тільки щось одне, наприклад, немає фізичних і моральних сил після ремонту та переїзду, справа малоймовірно вигорить.

І навіть якщо ваше життя схоже на море в штиль, усе спокійно й передбачувано, запевняю, собака зробить його штормливим і принесе із собою безліч змін.

Із шести років я живу поряд із собаками. Але чи могла знати, що саме чорне малопомітне цуценя з металургійного заводу приведе мене до написання цієї книжки?

Повернімося до нашої ситуації і до того, що ми можемо бути просто не готові до такої кількості змін. І з'їдені черевики стануть останньою краплею, після падіння якої ми скажемо собі: «Усе, більше немає моїх сил».

Сумніви в тому, чи зможемо ми впоратися із собакою, — це нормально. Вони виникають не тільки від того, що вчинок, який спричинив його появу в будинку, міг бути необачним. А й тому, що на «полюбити» потрібен час.

Чому з цим можуть виникнути труднощі і чому я не вірю в кохання з першого погляду?

По-перше

Собака — це все-таки інший біологічний вид. Ми можемо просто не мати досить широкої норми реакції, і запуску необхідних почуттів та емоцій не відбудеться. Для того щоб процес зрушив з місця, ключ повинен підійти до замкової щілини.

Є чимало людей, у яких тварини взагалі не викликають бажання доглядати їх. Це їх ніяк не характеризує. Адже я говорю про бажання доглядати, а не про жорстокість щодо тварин. Вони просто живуть по сусідству й орієнтовані лише на дитинчат свого виду. І для своїх дітей вони можуть бути практично ідеальними батьками.

Ще бувають такі, кому подобається лише певний тип дитинчат іншого виду. Вони мають бути максимально схожі на людських: з опуклими лобами, плескатою лицьовою частиною й великими круглими очима. Напевно, ви помічали, що найпопулярніші серед відвідувачів зоопарків завжди вольєри з приматами? І це не просто так. Вони викликають у нас більший відгук і ніби зрозуміліші для нас. Такі емоції в деяких людей активізують собаки певного зовнішнього вигляду: мопси, французькі бульдоги, ши-тцу. Дитячий вираз обличчя і позірна безпорадність вмикають у людині необхідні почуття й бажання.

І, звичайно, бувають і ті, хто має максимально широку норму реакції. У таких людей запускаються деякі елементи батьківської поведінки стосовно будь-якого виду. Вони можуть розвинути прив'язаність до крокодила, лелеки чи богомола. Я в жодному разі не закликаю таких людей заводити вдома диких тварин, бо, на мою думку, це межує із жорстокістю та егоїзмом. Це просто пояснення, чому люди займаються допомогою й порятунком таких тварин: зовсім не тому, що їм потрібно терміново завести купу дітей чи одружитися, як любляють порадити довколишні.

По-друге

Потрібно, щоб у нас не тільки покращувався настрій, коли ми бачимо тварину. Для цього можна просто ходити на виставки чи кінологічні змагання й не брати на себе зайвої відповідальності. Треба, щоб увімкнулося бажання доглядати собаку: тобто знизилася гидливість, і ми спокійно могли би прибирати лайно чи блювання. Це дуже важливий аспект самодіагностики. Якщо нас дратує необхідність готувати їжу чи запах тварини, щось негаразд у нашому королівстві.

По-третє

І це дуже важливо. Ми маємо бути готові витратити на це свій час: модерувати активність, передавати знання й підтримувати в новому середовищі. Тобто виконувати суто батьківську функцію. Хоча для нашого виду, з погляду еволюції, це не має особливого сенсу.

Отже, щоб процес формування прив'язаності запустився, потрібен час. Іноді достатньо від двох тижнів до місяця. Але трапляється й так, що необхідно значно більше. І протягом цього часу сумніви можуть перемагати, тож ви розлучитеся із собакою.

Одна з моїх собак потрапила до мене в дорослому віці.

Усю юність Аделаїда Філадельфійвна прожила на вулиці, приймаючи самостійні рішення та успішно виживаючи. У рік вона потрапила під машину, яких, до речі, не боялася до цього, і її складний перелом лікував увесь наш двір дуже сумнівними способами. Загалом на день прибуття в мій дім собака мала кінцівку, що функціонувала незворотно неповноцінно, й страх перед усім людством. За класикою жанру, про яку я вже говорила вище, на той момент ми переїжджали у власний будинок з квартири багатоповерхівки, на подвір'ї якої і жила ця дивовижна собака.

Моя мати вмовила мене забрати її, висуваючи доволі дивні аргументи. Але я дослухалась до неї, тож Аделаїда Філадельфійвна знайшла особисте крісло, коханого друга-кота й повноцінний раціон.

От тільки полюбити її мені не вдавалося майже рік. Я справно виконувала всі функції, водила до ветеринарного лікаря й дбала про комфорт. Можливо, це було так складно тому, що тварин у мене було надто багато, і резервуара моїх почуттів просто не вистачало. А може, переїзд у приватний будинок і новий незвичний клопіт про таке господарство був для мене надмірно виснажливим. Але я припускаю, що це було саме те, що в принципі складно передбачити.

Так чи інакше, час минав, а моя броня трималася неушкодженою. Відверто кажучи, мені було дуже соромно за таку байдужість. Але нас урятувало дресирування. Я почала вчити Аделаїду примітивних речей: сидіти, лежати й підходити на прохання. У відповідь на застосовувані мною прості методи (це було багато років тому) вона ніби промовляла: «Ну ні, підходити без жодного сенсу вчетверте я не буду, ти ж бачила, що мені вже все зрозуміло. Спробуймо ще щось!». Собака завжди робила два-три успішні повторення, а потім вираз її морди набував такого нудного вигляду, що мені стало страшенно цікаво працювати з нею. Щойно вона зрозуміла, що я маю захопливіші справи, на відміну від одноманітних повторів, її азарт до наших спільних занять зріс. І ми стали проводити час удвох. У такий невибагливий спосіб було запущено маятник, який до цього дня ходить від мене до неї і назад, передає інформацію й дає змогу розуміти бажання одне одного.

Зараз я обожнюю цю дивовижну собаку, яка любить усамітнення, чухання пахв і подавання мені своєї покаліченої лапи.

Але до всього вищесказаного не можу не додати, що собаці теж потрібен час. Коли в наш будинок приїжджає зовсім маленьке цуценя, воно «любить» усіх і кожного: біжить до незнайомців, радіє всім без винятку й готове піти з першим зустрічним, який видасться йому досить привабливим. У період до розподілу на «своїх» і «чужих»

це абсолютно нормально. Тривалість цього періоду залежить від породи й індивідуальних особливостей пса, але в середньому настає у 3–3,5 місяця. І тільки після нього починається процес формування прив'язаності, коли собака потроху розуміє, до якої спільноти входить і хто може гарантувати його безпеку. Якщо ж ваш собака прибув до вас дорослим, зараз не має значення, з притулку, з вулиці чи від заводчика, то тривалість цього періоду стартуватиме від двох тижнів і залежатиме від багатьох чинників.

Такі наші реалії. Ми можемо мати собаку, до якого ще, можливо, не відчуваємо глибокої прив'язаності, але готові його доглядати. І життя, яке вибухнуло, розлетілося на тисячу маленьких шматочків і знову зібралось в зовсім іншому порядку. У нас десятки запитань. І одне з них ми так чи інак ставимо собі. Особливо в дні, коли дуже втомилися. А на біса мені цей собака?

СТИСЛІ РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Займайтеся із собакою з перших днів у домі. Неважливо, щеня це чи дорослий пес. У розділі про те, як навчається собака, ми розберемо засади теорії навчання, щоб максимально полегшити цей процес. А в «Щоденнику власника щасливого собаки» ви знайдете багато прикладних порад щодо розв'язання найпоширеніших проблем: непідбір із землі, натяг повідця, підкликання та робота зі збудженням.
- Пам'ятайте, що вам і собаці може знадобитися більше часу. І в цей період усе може здаватися безперспективним і надто складним.
- Якщо ви постійно роздратовані через собаку — поверніться до цього розділу й роздумів. Іноді дати собаці шанс знайти дім,

де його любитимуть такого ось неідеального, — найгуманніше рішення.

2. Навіщо людині пес? Від одомашнення до тварин емоційної підтримки

Як же вийшло так, що собака став таким видом, і ми вже вивчаємо формування його прив'язаності, ходимо з ним на дог-фітнес і до ветеринарного дієтолога (про це поговоримо далі, не відкладайте книжку) та купуємо шлеї або повідці за 70 євро?

І чи справді успішний цей вид з погляду еволюції?

Відомості про терміни початку одомашнення дуже різняться. Але дикий предок собаки почав свій тривалий шлях не менше дванадцяти тисяч років тому. І якби він міг знати, що це призведе до бантів зі стразами на затягнутому топ-кноті чи неможливості нормально дихати через плоску морду, велике питання, чи повторив би він цей шлях.

Доволі довго була популярною теорія, яку в книжці «Людина знаходить друга» описав Конрад Лоренц, основоположник етології та лауреат Нобелівської премії. Суть цієї цікавої теорії полягала в тому, що собака виник у різних регіонах світу за участю різних тварин. Наприклад, у формуванні європейських порід собак брав участь шакал. Лоренц доводив гіпотезу подібністю міміки й виразності мови тіла собаки із цим чудовим звіром. У міру просування разом з людиною на північ шакал став схрещуватися з вовком, і саме це дало поштовх до виникнення таких не надто орієнтованих на людину порід, як чау-чау чи сибірський хаскі.

І лише у ХХІ столітті секвенування геному дало нам усі підстави для твердження, що предком собаки слід вважати вовка.

Назвімо цього предка давнім вовком. Звертаю вашу увагу, що це ані на мить не сучасний вовк. У певний період один вид розділився,

і кожна нова гілка розпочала власний еволюційний шлях. І цей шлях не можна пройти у зворотному напрямку. Саме тому порівнювати вовка й собаку в усьому далеко не завжди має сенс. Хоча на понад 99 % вони мають загальні гени.

Однак собаку роблять собакою різні набори генних варіацій і послідовностей. Наприклад, людина і шимпанзе також на 99 % складаються з однакових генів. Але інша їхня послідовність дає нам більше часу на формування складок головного мозку. Тобто саме таке поєднання дає змогу призупинити цей процес на роки, навіть не місяці. І завдяки йому ми вже намагаємося будувати ракети для польоту на Марс і розмовляємо кількома мовами.

Є дві цікаві версії про сам процес одомашнення. Згідно з однією з них, собаки пройшли шлях [подвійного одомашнення](#).

У переломний момент давній вовк розділився на давнього азійського та давнього європейського вовка. Ні того, ні іншого вже немає, проте сучасні вчені мають ефективні інструменти, аби побудувати філогенетичні дерева. Тож, згідно з їхньою думкою, приблизно в той самий час давні азійські та європейські вовки розпочали процес одомашнення. Частина азійських представників спричинила формування сучасних азійських порід собак. А інша їх частина на певному етапі змішалася з європейськими собаками неоліту та допомогла утворити те, що ми маємо сьогодні.

За версією шанувальників [одноразового одомашнення](#), процес пішов дещо в іншій послідовності. Спочатку давній вовк розділився на предка сучасного вовка та предка собаки. А вже після цього предок собаки став ділитися на європейський та азійський типи, що привели до сучасної породної різноманітності.

Як бачите, хай якої версії ми дотримуватимемося, відмінності між представниками європейських (німецькі вівчарки, бордер-колі

й бішон-фризе) та азійських (тибетський мастиф, шарпей і японський шпіц) порід будуть дуже й дуже суттєві.

Але поки що повернімося до самої суті процесу одомашнення.

Деякі, найлояльніші до людини, тварини почали підходити до її оселі. Щойно людина перейшла до більш осілого способу життя, у неї з'явилися запаси їжі та відходи. У той момент деякі звірі розумно припустили: «Якого біса мені ганятися за козулею, якщо можна просто походити навколо житла й почекати на те, що не знадобиться цим дивним тваринам?».

Крім того, не варто забувати про відсутність будь-яких централізованих туалетів. А це означає, що довкола цих поселень було повно людських фекалій. Невелику енергетичну цінність вони мали, тож у голодні дні йшли в хід.

Якщо зараз ви їсте стейк або чизкейк, я щиро перепрошую. Але коли ваш мопс знаходить щось у кущах і з задоволенням поїдає, він зовсім не «Фу, ти тупа смердючка!». Він просто нащадок давнього вовка;)

Є деякі види метеликів, які «п'ють» сльози черепах. Таким чином вони задовольняють потребу в натрії та інших мінералах. Своєю чергою, черепахи отримують регулярний догляд за очима.

Давня людина й давній собака теж створили такий взаємовигідний союз. Людина знайшла супутника, що має досконаліші слух і нюх та стабільну ефективну зброю — зуби. Пес отримав змогу виживати з меншими енергетичними витратами й передавати свої гени більшій кількості нащадків.

Зрозуміло, що зміна харчування, способу життя й отримання додаткової підтримки від людини почали впливати на все: поведінку, фізіологію й анатомію. Пам'ятайте про це, коли щотижня залишаєте відходи в лісі, підгодовуєте диких тварин або приходите із собаками

до місць їхнього проживання. Все може бути не так і нешкідливо, як нам здається.

У книжці «Записки приматолога» Роберта Сапольські, якого я палко шаную, описані події кінця 1970-х. Це трапилося в Східній Африці. Багаторічна робота Сапольські з вивчення величезного стада павіанів завершилася, аж раптом тварини в його частині заповідника почали масово хворіти на туберкульоз. Роберт разом із групою ветеринарних лікарів розпочав розслідування. Потрібно було терміново з'ясувати тип туберкульозу й спосіб його поширення, адже під загрозою загибелі опинились усі павіани заповідника. Але причини виявилися напрочуд прозаїчними.

Для племен масаї корова — це джерело життя й майже священна тварина. Вони досконало знають її та вловлюють найдрібніші зміни в стані здоров'я. Щойно помічають нездужання, яке може призвести до загибелі тварини (наприклад, те, що вони називають «бичачим грипом»), вони продають корову за схожою ціною на забій тим людям, які не морочаться щодо перевірки м'яса на наявність захворювань. Щоб добро не пропадало марно.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Рекомендована література

[Коли впаде темрява](#)

Перейти до категорії
Домашні тварини

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ